

Д.В. Дмитревський, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Д.В. Горєлков, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.М. Червоний, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Одним з важливіших завдань вищою освіти є підвищення якості підготовки фахівця. Студент і випускник закладу вищої освіти повинен не тільки отримувати знання з предметів програми, опановувати вміннями і навичками використання цих знань, методами дослідницької роботи, а й вміти самостійно здобувати нові наукові знання. Особлива роль в підготовці майбутніх фахівців і підвищення якості навчального процесу належить самостійній роботі, яка дає можливість студентам долучитися до творчих видів діяльності і розвинути свої здібності.

Під самостійною роботою студента розуміють роботу за певним переліком тем, відведених на самостійне вивчення, забезпечених навчально-методичною літературою та рекомендаціями, контрольована у вигляді тестів, контрольних робіт, рефератів і звітів. Самостійна робота більш ефективна, якщо в ній беруть участь кілька осіб. Групова робота сприяє підвищенню рівня мотивації, розвитку пізнавальної діяльності студентів, зацікавленості у виконанні спільної роботи, завдяки взаємному контролю. Моніторинг показав найбільш значущі і цікаві форми самостійної роботи, які відзначили студенти. Це робота в команді над проектами, рішення типових і комплексних завдань, робота з ресурсами бібліотек і мережею Інтернет.

Спільна діяльність студента і викладача вибудовується за такою схемою: студент отримує безпосередні вказівки і рекомендації викладача щодо організації самостійної роботи, а викладач виконує функцію управління через облік, контроль і корекцію помилкових дій.

Існують різні форми звіту про виконання самостійної роботи. Це насамперед оцінка усної відповіді на практичному занятті або семінарі; рішення задач; конспект по темі, виконаний самостійно, за певними і обраними студентом джерелами інформації; виконання і захист контрольних і курсових робіт; звіт про проходження виробничої практики; система оцінки знань, виконана у формі електронних тестів; складання заліків, іспитів з дисципліни; захист дипломних робіт; статті та тези, написані для публікації в збірниках наукових конференцій.

Самостійна робота студентів набуває особливої актуальності під час вивчення спеціальних дисциплін, оскільки стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, виробляє навички прийняття рішень. Із цієї точки зору перспективною представляється розробка одного великого завдання колективом з декількох студентів, оскільки такий підхід розвиває навички колективної творчості. Такий вид занять передбачає розподіл ролей і оцінку трудомісткості окремих робіт. Велику роль в організації самостійної роботи студентів можуть надати інформаційні комп'ютерні технології та інші програмні продукти, що дозволяють істотно впливати на процес проектування, що дозволяють імітувати моделі реальних процесів. Використання в навчальному процесі комп'ютерних технологій вимагає від викладача високої підготовки в галузі сучасних інформаційних технологій.

Однією із форм самостійної роботи є науково-дослідна робота студентів. Взаємозв'язок навчальної та науково-дослідницької роботи сприяє розвитку умінь і навичок розумової діяльності, таких як аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування, систематизація та ін. Займаючись науково-дослідницькою діяльністю, студенти вчаться працювати зі статтями, з монографіями, авторефератами, з довідковою літературою, звертаються до мережі Інтернет. Дослідницька функція формує новий рівень професійно-творчого мислення. Науково-дослідницька діяльність розвиває творче мислення студентів. У свою чергу, творча діяльність приводить до отримання нового результату та нового продукту.

Обговорення результатів науково-дослідної роботи студента має проводитися в навчальних структурах університету із залученням роботодавців, що дозволить більш об'єктивно оцінити рівень набутих знань, умінь і сформованих компетенцій студентів.

Самостійна робота студента відіграє велику роль в підготовці майбутніх фахівців тому, що вона збагачує студентів новими знаннями, вчить їх знаходити власні рішення в будь-яких нестандартних ситуаціях.

Для підвищення ефективності самостійної роботи у закладі вищої освіти необхідно навчити студентів методам самостійної роботи і забезпечити їх необхідним правильно складеним навчально-методичним матеріалом, в якому представлені різноманітні форми самостійної роботи. Для розвитку науково-дослідної роботи потрібно вміло поєднувати передові форми навчання і виховання, які будуть спрямовані на отримання нових знань і досвіду.